

Sygn. akt I CSK 3592/22

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z powództwa C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
przeciwko R. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 8 grudnia 2021 r., sygn. akt I AGa 301/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2700,-
(dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powoda C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. od wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 8 grudnia 2021 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do przesłanki nieważności postępowania, jako najdalej idącej. Wystąpienia tej przesłanki skarżący upatruje w nieprawidłowym przebiegu rozprawy wyznaczonej na dzień 8 grudnia 2021 r. i przeprowadzonej w trybie wideokonferencji. Skarżący wskazał, że pomimo problemów technicznych, uniemożliwiających udział pełnomocników stron w rozprawie apelacyjnej przeprowadzanej w trybie zdalnym, Sąd stwierdził obecność obydwu pełnomocników jako „połączonych”, jednak wobec tego, iż ich nie widział, ani nie słyszał, przeprowadził rozprawę, którą zakończył po kilku minutach wydaniem wyroku.

Odnosząc się do tego zarzutu, to według utrwalonego poglądu pozbawienie strony możliwości obrony jej praw, powodujące nieważność postępowania, ma miejsce wtedy, gdy z powodu uchybień procesowych sądu strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części. Chodzi zatem o sytuację, w której w następstwie naruszenia przepisów prawa doszło do pozbawienia możliwości aktywnego uczestnictwa w postępowaniu w stopniu uzasadniającym przyjęcie, że strona została pozbawiona prawa do przedstawienia swojego stanowiska w sprawie (por. wyroki Sądu Najwyższego z 17 lutego 2004 r., III CK

226/02, z 4 marca 2009 r., IV CSK 468/08 i z 12 stycznia 2010 r., III CSK 87/09). Przy ocenie sytuacji jaka zaistniała w niniejszej sprawie nie można abstrahować od prezentowanej w sprawie argumentacji skarżącego, przedstawionej szeroko w apelacji, podtrzymanej zresztą w treści skargi kasacyjnej, oraz art. 374 k.p.c. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469), zgodnie z którym sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne; rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest jednak niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub w odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy. Skarżący nie złożył w apelacji wniosku o przeprowadzenie rozprawy; wniosek taki nie został również zawarty w odpowiedzi na apelację. Ocena konieczności przeprowadzenia rozprawy, w braku wniosków stron, należała do Sądu drugiej instancji. Biorąc pod uwagę powyższe, w postępowaniu Sądu Apelacyjnego, który wobec problemów technicznych z połączeniem pełnomocników, przy spełnieniu się pozostałych przesłanek z art. 374 k.p.c., kierując się zasadą ekonomiki procesowej, wydał stosowne postanowienia dowodowe, zamknął rozprawę i wydał wyrok, nie można dopatrzyć się uchybień proceduralnych, obarczonych wadliwością w stopniu pozwalającym na uznanie, że przeprowadzone postępowanie jest nieważne. Skarżący nie wskazuje przy tym w treści skargi, jakie nowe argumenty chciał przedstawić na rozprawie apelacyjnej (np. w związku z treścią odpowiedzi na apelację). Ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że była to jedyna rozprawa, na której mógł przekonać Sąd II Instancji o słuszności swojej argumentacji. Ze skargi nie wynika zatem, aby *in casu* rozpoznanie apelacji w trybie opisanym w treści skargi miało wpływ na sposób rozstrzygnięcia.

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje też istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytanie: „czy wystarczająca podstawą prawną do uzyskania korzyści (w tym przypadku dodatkowego wynagrodzenia) w rozumieniu art. 405 k.c. przez wzbogaconego jest samo istnienie umowy, obejmującej określony zakres robót budowlanych, choćby nie zawierała ona zapisów upoważniających do podwyższenia wynagrodzenia czy też podstawą

prawną jest dopiero konkretne postanowienie tej umowy, uprawniające do otrzymania dodatkowego wynagrodzenia?”

Sformułowana przez skarżącego wątpliwość na tle wskazanego przepisu nie odpowiada założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Przez istotne zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., rozumieć należy abstrakcyjny problem interpretacyjny o charakterze precedensowym, mający znaczenie dla rozwoju prawa (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNCP 2006, nr 15-16, poz. 243, z 17 kwietnia 2009 r., II CSK 29/09, z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 oraz z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Przedstawienie okoliczności, uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Konieczne jest wyjaśnienie, jakie zagadnienie prawne występuje w sprawie i dlaczego jest ono istotne, albo określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności występujących w orzecznictwie sądów (por. postanowienie SN z 5 grudnia 2013 r., II CSK 244/13). Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 KPC (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06).

Pytanie sformułowane przez skarżącego nie tylko nie spełnia powyższych warunków, ale jest też wewnętrznie sprzeczne. Jest bowiem oczywiste, że w przypadku istnienia ważnej podstawy umownej, otrzymane świadczenie nie stanowi bezpodstawnego wzbogacenia w rozumieniu art. 405 k.c.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (zob. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100,

z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreujących skargę. Skarżący winien był podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił. Należy przy tym zauważyć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 i z dnia 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14, z 14 maja 2015 r., III PK 6/15, z 13 lutego 2014 r. I PK 262/13, z 27 maja 2010, II UK 274/09, z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07, z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07). Ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Skarżący w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odwołał się do podstaw skargi. Nie wskazał przy tym, na czym polega oczywistość formułowanych zarzutów ani też ich związku ze sposobem rozstrzygnięcia. Nie zawarł argumentacji, która wskazywałaby na rażące naruszenie prawa skutkujące

oczywistym uzasadnieniem skargi. Treść skargi kasacyjnej nie przekonuje zatem, że Sąd Apelacyjny dopuści się rażącego naruszenia przepisów prawa, które uzasadniałyby przyjęcie, że skarga jest oczywiście zasadna.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[as]